

Originalveröffentlichung in:

Wielka Encyklopedia Powszechna PWN, Bd. 1, Warszawa, 1962, S. 19-20

Online-Veröffentlichung auf ART-Dok (2023),

DOI: <https://doi.org/10.11588/artdok.00008466>

ACCADEMIA DI SAN LUCA [akademia di san luka], Akademia Świętego Łukasza, jedna z najstarszych akademii malarstwa, rzeźby i architektury we Włoszech (druga po florenckiej Accademia del Disegno, powstałej 1563), zał. w Rzymie 1577 z inicjatywy Girolamo Muziano (ok. 1528–92) i zatwierdzona bullą Grzegorza XIII. Wielokrotnie reformowana, istnieje obecnie jako Reale Accademia Romana di San Luca. Akademia wyłoniła się z cechu malarzy, hafciarzy, rzeźbiarzy i architektów pozostającego pod patronatem św. Łukasza (Compagna di San Luca, stąd nazwa); miała początkowo charakter instytucji reprezentacyjnej, w ramach której odbywały się zebrania z odczytami i dyskusją, poświęcone zagadnieniom teorii sztuki (idea sztuki, spór o pierwszeństwo sztuk — paragone itp.). Przewodniczący, zw. principe, wybierany był spośród członków i zatwierdzany przez papieża. Od końca XVI w. akademia rozpoczęła działalność dydaktyczną, wcielając w życie ustalony program nauczania (geometria, perspektywa, anatomia, rysunek wg modelu, sztuka antyczna, potem historia sztuki). Do zadań jej należał też nadzór nad wszystkimi pracami artyst. wykonywanymi w Rzymie. Od XVII do XIX w. (1869) organizowane były konkursy, rozpisywane co 3 lata, zw. klementyńskimi (nazwa od papieża Klemensa XI). Do ważniejszych reprezentantów akademii należeli: F. Zuccaro, G.B. Bellori, P. da Cortona, A. Algardi, C. Rainaldi, C. Maratta, il Bacciccio (właśc. Giovanni

Battista Gaulli, 1639–1709), Ch. Le Brun, C. Fontana, Ferdinando Fuga (1699–1780), R. Mengs, A. Canova, B. Thorvaldsen. Godłem akademii jest trójkąt równoboczny utworzony z pędzla, dłuta i cyrkla, zamykający dewizę „aequa potestas”. Przy akademii istnieje Galleria dell'Accademia di San Luca. Statut akademii stanowi wzór dla innych akademii sztuki w Europie.

M. MISSIRINI *Memoire per servire alla storia della Romana A. di S. L. dino alla morte di Antonio Canova*, Roma 1823; J. ARNAUD *L'Académie de St. Luc à Rome*, 1886; N. PEVSNER *Academies of Art in Past and Present*, Cambridge 1940.

Lech Kalinowski